

מאמרי הזוה"ק

שבת הגדול

מסביר הזוה"ק, הש"ה היה עיקר הע"ז של המצרים כי הוא ראש לכל המזלות, והוא נקרא "תועבת מצרים" כך שמה של הע"ז שלהם, כי הם מתעבים את הקדושה, וזו היתה חכמתו של יוסף הצדיק שלקח את אחיו שיהיו רועים את האלוה של המצרים ועי"ז ישלטו על המצרים, והמצרים יכבדו אותם כמו שמכבדים את הע"ז שלהם, והשבטים ישלטו על הע"ז שלהם ויכפו אותו שיהיה תחת ידם, ואז ג"כ ישלטו עם ישראל על המצרים בעצמם, ולכן הושיב אותם במיטב הארץ בארץ רעמסס ששם הם רועים את הצאן שלהם.

ח"ג דף ר"נ ע"ב

רַבִּי תִּיָּא פִּתְחָה, בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ פֶּסַח וְגו'. הנה

כתוב בתורה בעשור לחודש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית. והטעם

הוא, כי ב"ב חודשים יש ג' הוי"ת ויש בהם י"ב אותיות, א"כ חודש ניסן הוא י' של הוי"ה,

ולכן צוה בעשור לחודש שיקחו השה, הכונה מתי שאות י' שולטת. ועתה שואל, **אִימָרָא**

דְּאִיחֹו פֶּסַחָא אִמָּאִי שה שהוא קרבן פסח מדוע דוקא שה? הרי המצרים עובדים

כל בהמה, כדלקמן, ובעבור זה הקב"ה היכה כל בכור בהמה א"כ מדוע דוקא שה. **אָלָא**

דְּחָלָא דְּמִצְרָאִי וְאִלְהָא דְּלִהוֹן הָהָא אִמָּרָא אלא מתרץ שעיקר היראה

של המצרים והאלוה שלהם היה הטלה, **בְּגִין דְּמִצְרָאִי פְּלִחִין לְמִזְלָא** [א] **טָלָה** לפי שהמצרים עובדים למזל טלה שהוא ראש ל"ב מזלות, (רעיא מהימנא לקמן) כי המצרים ראו שהמזל הטוב ביותר מכל המזלות הוא של חודש ניסן שהכל פורח ויפה ואויר טוב וכו' לכן היו עובדים אותו, **וּבְגִין כֶּךָ פְּלִחִין לְאִימָרָא** ובשביל זה היו עובדים בעיקר לטלה כי הוא ראש לע"ז שלהם. **הָא חֲזִי בָּא וְרָאָה, כְּתִיב** (שמות ח) **הֵן נִזְבַּח אֶת תּוֹעֵבַת מִצְרַיִם. מֵאֵי תּוֹעֵבַת מִצְרַיִם** מדוע אומר תועבת מצרים הרי תועבה לשון מיאוס ושנאוי. **וְכִי עַל דְּשִׁנְאִין לִיהָ כְּתִיב תּוֹעֵבַת מִצְרַיִם** וכי מפני ששונאים וממאסים אותו המצריים כתוב עליו תועבת מצרים? הרי אדרבה אוהבים ועובדים אותו ולא שונאים אותו, **אַלְא דִּחְלָא דְּמִצְרָאִי וְאַלְהָא דִּילְהוֹן אֶקְרִי תּוֹעֵבַת מִצְרַיִם** אלא מתרץ שהיראה של המצרים והאלוה שלהם נקרא שמו "תועבת מצרים" ונק' תועבה שמתעבים את הקדושה ואין זה לשון מיאוס אלא כל ע"ז נקראת תועבה, **כְּמָה דְּכְתִיב כְּמ"ש,** (דברים יח) **בְּתוֹעֵבַת הַגּוֹיִם כְּמִתְרַגֵּם דִּחְלָא דְּשִׁאֲרַ עַמִּין** יראה וע"ז של שאר האומות כך שמו תועבת הגוים.

עיונים והארות

טל"ה גימ' ד"ם, שידוע שבזכות שתי מצות נגאלו אבותינו ממצרים, בזכות דם הפסח ודם המילה. דם המילה כנגד הגוף החומרי כמ"ש המותן לו עד שיבלע דמו בתוכו, שהוא בחומר ובלבנים שחומר אותיות רמ"ח, ולבנים רומז אברים. ודם הפסח כנגד העולם הרוחני שאז שוחטים את הטלה להוציא מליבם שהמזלות מנהיגים את העולם, ולכן שמים אותו על המשקוף מלשון השקפה.

א. **ידוע** שפרעה היה חושב שהקב"ה ברא את העולם, אך חשב שהקב"ה מסר את העולם למזלות, ולכן היו עובדים את הטלה שהוא הבכור לכל המזלות שעל כן הוא החודש הכי פורח והאויר הכי טוב שהוא חודש האביב, אב ל"ב חדשי השנה. ולכן צוה הקב"ה לשחוט את המזל שלהם כשהוא בתוקפו ובחוזקו כמו שיבאר הזוה"ק לקמן.

תָּא חַי חֲכָמָתָא דְיוֹסֵף בֹּא וְרֵאָה חֲכֻמָּתוֹ שֶׁל יוֹסֵף, דְּבִתִּיב (בראשית מז)
 וּמִקְצֵה אַחֲיוֹ לָקַח חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים, וְאוֹלִיף לוֹן לְמִימְרֵי
 וְלִימַד אוֹתָם לוֹמֵר, אֲנָשִׁי מִקְנֶה הָיוּ עֲבָדֶיךָ כִּי רָצָה שִׁישְׁבוּ בָאָרֶץ גּוֹשֶׁן, כִּי
 בִּיּוֹן שֶׁשָּׂרָה אִמְנוּ קִבְּלָה אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה הַכְּנִיסָה אוֹתוֹ לְקְדוּשָׁה. וְכִי מִלְּפָא דִּהְהוּה
 שְׁלִיט עַל כָּל אֶרֶעָא וְאַפָּא לְמִלְּפָא עֲבִיד בְּדָא וְכִי מֶלֶךְ שְׁהוּא
 יוֹסֵף שְׁהִיָּה שׁוֹלֵט עַל כָּל הָאָרֶץ וְהוּא אֵב וּמִשְׁנָה לְמֶלֶךְ יַעֲשֶׂה כְּדִבְרֵי הַזֶּה לְשֵׁם אֶת אַחֲיוֹ רוּעִי
 צֹאן וְהַטְלָה נִקְרָא תוֹעֵבָה דְּבֵר מֵאוֹס? וְעֲבִיד לְאַחֲיוֹ דִּישְׁנָאוֹן לְהוֹן וְעוֹשָׂה
 לְאַחֲיוֹ שִׁישְׁנָאוֹ אוֹתָם הַמְצַרִּים, וְלֹא יַחֲשִׁבוֹן לְהוֹן וְלֹא יַחֲשִׁבוּ אוֹתָם לְאַנְשִׁים
 טוֹבִים וּמְכֻבָּדִים, כִּי אִם תִּפְרֹשׁ שְׁתוֹעֵבָה הוּא לְשׁוֹן שִׁיקוֹץ וּשְׁנוּא, פֶּלֶא גְדוֹל עַל יוֹסֵף שִׁישְׁפִּיל
 כָּל כֶּךָ אֶת אַחֲיוֹ, אֲלֵא וְדָאִי תוֹעֵבָת מְצָרִים דִּחְלָא וְאַלְהָא דִּילְהוֹן
 אֲקָרִי הָבִי אֵלֵא וְדָאִי שְׁהִירָאָה וְהָאֵלֹהִים שְׁלֵהֶם נִקְרָא כֶּךָ בְּשֵׁם תוֹעֵבָה, וְעַל דָּא
 בְּתִיב וְעַל זֶה כְּתוּב, (שְׁמוֹת ח) הֵן נִזְבַּח אֶת תוֹעֵבָת מְצָרִים שְׁפִירוּשׁוֹ
 אֶת הָאֵלֹהִים שְׁלֵהֶם. וְא"כ עִם יִשְׂרָאֵל תִּמְהִיִּם אֵיךְ נִזְבַּח אֶת הָאֵלֹהִים שְׁלֵהֶם וְלֹא יִסְקְלוּנוּ.

אָמַר יוֹסֵף בְּלִבּוֹ, כָּל (בראשית מז) מֵיִטֵּב הַמָּקוֹם הַטוֹב בִּיּוֹתֵר שֶׁל מְצָרִים
 הִיא אֶרֶץ רַעֲמָסִס, וְהָיָא אֶרֶעָא אִפְרִישׁוֹ לְדִחְלָא
 דִּלְהוֹן וְאֵת אוֹתָהּ אֶרֶץ הַפְּרִישׁוֹ לִירָאָה וְהָאֵלֹהִים שְׁלֵהֶם, לְרַעֲיָא וְלִמִּיתָךְ בְּכָל
 עֲנוּגִין דְּעֵלְמָא לְרַעוּת שֵׁם אֶת הָאֵלֹהִים שְׁלֵהֶם וְלִילֵךְ בְּכָל תַּעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם. וְכָל
 מְצָרָאִי חָשִׁיבוּ לְאַנּוֹן דְּרַעָאן לְדִחְלִיחוֹן, בְּדִחְלִיחוֹן וְכָל הַמְצַרִּים
 הַחֲשִׁיבוּ מֵאֹד לְאוֹתָם שְׁרוּעִים אֶת הִירָאָה וְהַע"ז שְׁלֵהֶם כִּירָאָתָם וְכַעֲבוּדָה זֹרָה שְׁלֵהֶם מִמֶּשׁ.

ואמר יוסף, **אֶעֱבִיד לְאֹחֵי דִּירְתוֹן הִתִּיָּא אֲרַעָא וַיִּסְגְּדוּן לוֹן מִצְרָאִי** אעשה לאחי שירשו את אותה הארץ וישתחוו להם המצרים, **וַיִּחְשְׁבוּן לוֹן בְּדָקָא יָאוֹת** ויחשיבו ויכבדו אותם כמו שצריך, **וַהֲיִינוּ דְּכִתִּיב** (בראשית מז) **כִּי תֹעַבְתָּ מִצְרַיִם כָּל רוּעָה צָאן, מִחֲשָׁבִין לוֹן בְּרַחֲלֵיהֶן** שמחשיבים ומכבדים אותם כמו היראה והע"ז שלהם.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי לְרַבִּי חֵיִיא, וְהָא תַּנִּינֵן בְּמָה דְּאִתְפָּרַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵאֲנוּן דְּפִלְחֵי לְעִבּוּדָּה זָרָה והרי למדנו כמו שנפרע הקב"ה מאותם שעובדים לעבודה זרה, **הָכִי אִתְפָּרַע מִעִבּוּדָּה זָרָה מִמָּשׁ** כך נפרע מעבודה זרה עצמה, וא"כ עתה קשה, **וְכִי יוֹסֵף עֶבֶד לְאֹחֵי עִבּוּדָּה זָרָה** וכי יוסף עשה את אחיו ע"ז שישתחוו להם ח"ו? **אָמַר לֵיהּ, לֹא עֶבֶד יוֹסֵף לְאֹחֵי עִבּוּדָּה זָרָה** אמר לו, לא עשה יוסף את אחיו עבודה זרה, **אֲלָא עֶבֶד לוֹן לְשִׁלְטָאָה עַל עִבּוּדָּה זָרָה דִּילְהוֹן** אלא עשה אותם שולטים על עבודה זרה של המצרים, **וְלֹאֲכַפֵּיָּא עִבּוּדָּה זָרָה דִּילְהוֹן תַּחּוֹת יְדֵייהוּ** ולהכניע את העבודה זרה של המצרים תחת ידם ע"י קדושת השבטים, **וְלִרְדָּאָה לוֹן בְּמִקָּל** ולרדות אותם במקל, כי ע"י האור והקדושה של שבטי י"ה תכנע הס"א והע"ז של המצרים כשפחה לפני גבירתה. ולשון רועי צאן מלשון רוע התרועעה הארץ, שפי' "מכניעי צאן". **אָמַר יוֹסֵף, אִי יִשְׁלְטוֹן אֲחִי עַל עִבּוּדָּה זָרָה דִּילְהוֹן, כָּל שָׁכֵן דִּישְׁלְטוֹן עַל גְּרַמְיֵיהּ** אם ישלטו אחי על עבודה זרה של המצרים, כל שכן שישלטו השבטים הקדושים על עצמם וגופם של המצרים

שיהיו כפופים ונכנעים להם, וּבְגִין כֵּן אוֹתִיב לוֹן בְּמִיטֵב אֶרְעָא ובשביל
 כך הושיב אותם במיטב הארץ כי שם היה עיקר שפע מזלם, ועי"ז וְאֶשְׁלִיט לוֹן עַל
 כָּל אֶרְעָא השליט אותם על כל ארץ מצרים, ואז ישלטו גם למעלה על השר של
 מצרים, ואז השר יקבל את השפע שלו מהם. וא"כ עיקר השפע יקבלו עם ישראל, והמצרים
 יקבלו את התמצית. ♦

אמר הקב"ה, בעשור לחודש שאז עלה כח הקדושה בעשר ספירות קדושות, וכן י'
 ניסן באותה שנה היה יום שבת קודש, בכח הקדושה הזאת תקחו את השֶׁה שהוא
 הע"ז של מצרים ויהיה במעצר ג' ימים לבטל ג' קליפות טמאות, וביום ד' שהוא ער"פ
 תתאספו עליו לדונו ולהכניעו ולשחטו להוציא ממנו את הכח שיונק מן הקדושה,
 וכאשר המצרים היו שומעים את האלוה שלחם שהוא במאסר והם לא יכולים
 להצילו, היו בוכים והיה קשה להם מאוד כאילו הם עצמם נעקדים לההרג, ואחר
 השחיטה תצלו אותו באש כמו שכתוב "פסילי אלהיהם תשרפו באש" ולא מבושל,
 כדי שיצא הדם שהוא הטומאה ע"י הצלי אש. וכן כדי שיהיה ריחו נודף בכל מצרים
 וכדי שיראו אותו ולא יהיה מכוסה בסיר, ועוד שיהיה ראשו כפוף על כרעיו
 בשפלות, שלא יאמרו זו חיה אחרת, ועוד שלא לאכלו בתאווה ברעב אלא על השובע
 דרך בזיון, ועוד ועצם לא תשברו בו אלא לזרוק העצמות בשוק.

וְעַל דָּא אִמְרָא דְּאִיהוּ פֶּסַח אִמְאִי ועל זה ששאלת שזה שהוא פסח אמאי,
 כלומר מדוע צוה השי"ת להקריב הטלה לקרבן פסח? אִלָּא [ב] דִּתְחַלָּא
 דְּמִצְרָאִי וְאֶלְהָא דִּילְהוֹן הָוָה אִימְרָא אלא היות שהיראה והע"ז של

עיונים והארות

ב. איתא בספר חסידים סי' תתשס"ב וז"ל:
 המצרים היו לוחשים באזן הטלה והש"ד
 עולה מתוך האזן ומגיד עתידות. לכן צוה הקב"ה

"משכו" כדי לבזות אותם ולזלזל בהם בזה האזן
 שבו הכח שלהם, וליקח אותו לשחיטת פסחים,
 ע"כ. ולכן יצדק לקראתו דחלא דמצראי.

המצרים והאלוה שלהם היה טלה, **אָמַר קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִבְּעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ** אמר הקב"ה בעשרה בניסן כי אז מתגדל כח הקדושה לבטל כח הטומאה של המזל שלהם שעולה לשלוט, **סִיבּוּ דַחְלָא דִּילְהוֹן דְּמִצְרָאִי וְתַפְשׁוּ לִיהּ** תקחו את היראה של המצרים ותתפשו את השם, **וַיְהִי אֲסוּר וְתַפִּישׁ בְּתַפִּישָׁה דִּילְכוֹן יוֹמָא חַד וְתֵרִין וְתֵלֵת** ויהיה אסור ותפוס במעצר שלכם יום אחד ושנים ושלושה ימים כדי להכניעו לבטל כח ג' קל"י טמאות. ולא אמר ג' ימים כי הקליפות הם מפורדים ואין להם אחדות כמ"ש "יתפרדו כל פועלי און", **וּבְיוֹמָא ד' אִפִּיקוּ לִיהּ לְדִינָא, וְאֶתְכַנְשׁוּ עָלֶיהּ** וביום הרביעי שהוא ערב פסח שהוא כנגד קליפת נוגה [ג] הוציאו אותו לדין והתאספו עליו לדונו ולהכניעו ולשוחטו ולהוציא ממנו כל הכח שניקן מן הקדושה, ויראו כולם כי גדול כח ישראל על קליפת נוגה ונכנעה קל"י נוגה לעם ישראל, ונכללה בקדושה, ואפשר לאכול ממנה.

עיונים והארות

פרעה היונק מסיגי הדעת שנפגם בחטא אדם. והוא בחינת העורף כי היה פרוע ומגולה כי נסתלק החשמ"ל.

וצריך לומר כי טלה השולט בניסן שהוא סוד כתר רחל היוצא במקום החזה ששם א' של וא"ו משם מ"ה, והוא רביעית דם שבלב, דהיינו אהי"ה בריבוע שהוא גימ' ד"ם, וכן טל"ה גמטריא ד"ם. ואמנם הממונה עליו שרו של מצרים הוא רה"ב היונק ממקום הגלוי והחוזק הוא העורף ועולה נוגה מלא נון ו"ו גימ'ל ה"א גמטריא רה"ב.

ולא אמר טלה אלא שה, לרמוז שהטלה גדל ונעשה שה. וה"ס שם אהי"ה מרובע העולה

ג. **בענין** קליפת נוגה ז"ל ברמ"ז: ידוע שד' קליפות הן, ונוגה היא העליונה הקרובה אל הקדושה כי ה"ס עץ הדעת טו"ר והיא אשר גדלה בעון אדה"ר, ולכן בה נפלו הנשמות. וגם שם נופלים נגעי בני אדם טיפות קרי, ושם נמצאו ושם היו כל אותן שהוליד אדם בק"ל שנים. והיא היתה קליפת מצרים שנקראת ערות הארץ, סוד נוקבא דנוגה שהיתה הרה מכל אותם הניצוצות. ולכן קדם יוסף הצדיק להיות שם ועמד חזק בנסיון הערוה, והיא היתה עזר והכנה גדולה לישראל שגלו שם להיות תיקון אדם וכל הניצוצות.

ויעקב בא לשם בן ק"ל שנה ומשה נולד כשאמו היתה בגיל ק"ל שנה. ולהיות שם כל אותו האור, לכן גדל מאד מלך מצרים שהוא

וּבְשַׁעֲתָא דְּמִצְרָאֵי הָיוּ שָׁמְעִין קָל דְּחֻלָּא דִּילְהוֹן דְּתַפִּישׁ
 בְּתַפִּישָׁה דִּישְׂרָאֵל וּבשעה שהמצרים היו שומעים את קולו של
 היראה שלהם שהיה תפוס ועצור במאסר של עם ישראל, וְלֹא יִבְלִין לְשׁוֹבָא
 לֵיהּ וְלֹא יִכְלוּ לִהְיוֹת אֹתוֹ, הָיוּ בָּבֶאֱן וְהָיוּ קִשְׁיָא עֲלֵיהּ בָּאֵלוֹ
 גְּרַמִּיָּהּ אֶתְעַקְדּוּ לְקַטְלָא היו בוכים והיה קשה עליהם כאילו הם בעצמם
 נעקדים להרג. אָמַר קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִי תַפִּישׁ בְּרִשׁוֹתֵיכּוֹ
 יוֹמָא בְּתַר יוֹמָא אַרְבַּעַה יוֹמִין אמר הקב"ה תפוש יהיה השה ברשותכם יום
 אחר יום ארבעה ימים, בְּגִין דִּיחֻמּוֹן יְתִיה תַפִּישׁ בשביל שיראו אותו תפוש,
 וּבִיוֹמָא רַבִּיעָא אֶפִּיקוּ לֵיהּ לְקַטְלָא וביום הרביעי תוציאו אותו להורג,
 וְיִיחֻמּוֹן לֵיהּ מִצְרָאֵי הֵיךְ אֶתוֹן עֲבָדִין בִּיהּ דִּינָא ויראו אותו
 המצרים איך אתם עושים בו דין, כּדִּי לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ הַכַּח שִׁינָק מִן הַקְדוּשָׁה, וְדָא קִשְׁיָא
 לְהוֹ מִן כָּל מִכְתָּשֵׁי דְעֶבֶד לוֹן קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא וזה היה קשה
 להם יותר מכל המכות שעשה להם הקב"ה, אֲנּוּן דִּינִין דִּיעֲבֹדוֹן בְּדַחֲלִיהוֹן
 אותם הדינים שעשו ביראתם ובע"ז שלהם.

עיונים והארות

ותפשי לה, ירצה, אמת שבשבת נכנעה לקדושה
 אבל אחר השבת מיד חוזרת לקליפה ומתחברת
 עם ג' חברותיה. אבל ישראל גברו עליה ותפשוה
 נגד רצונה עכ"ל.

טל"ה כנ"ל. וזה בריבוי אפ"א הפ"ה יפ"י הפ"ה
 עולה בגמטריא ש"ה.
 ו"נוגה" ו"רהב" נכנעו לישראל. ונלקח בשבת
 שאז נוגה פונה לצד הקדושה ונכנעה.

לְבַתָּר דְּיִינִין לִיה בְּנוֹרָא ואח"כ צריך לדון אותו באש, דְּבַתִּיב, (דברים
 1) פְּסִילִי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ. אָמַר קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ
 הוּא אִמַר הַקב"ה לַעַם יִשְׂרָאֵל, אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא שְׁנַצְלָה רַק מַעַט וַיֵּשׁ
 בּו עֲדִיין דַּם הַאִיבָרִים וַאֲיֵנו רֵאוּי לֹאכִילָה, דִּלָּא יִימְרוּן בְּרַעְיוֹתָא
 וּבִתְיֹאבֶבְתָּא דְדַחֲלָנָא אָכְלִין לִיה הָכִי שְׁלֹא יֹאמְרוּ בְּרַצוֹן וּבִתְאוּהָ שִׁישׁ
 לַעַם יִשְׂרָאֵל עַל הַע"ז שְׁלָנוּ אוֹכְלִים אוֹתוֹ כֵּךְ קוֹדֵם שְׁנַצְלָה כְּרֵאוּי, אָלָא אֲתִקְיֵנוּ
 לִיה צָלִי אִלֵּא תִתְקֵנוּ וּתְכִינוּ אוֹתוֹ צְלוּי טוֹב לַגְמָרִי, וְלֹא מְבוֹשָׁל אִפִּי שִׁימְלָחוּ
 אוֹתוֹ וּכְבֵּר מוֹתֵר בְּבִישׁוֹל אִלֵּא רַק צָלִי, כְּדִי לְהוֹצִיא אֶת כָּל דְּמוֹ לַגְמָרִי לְכֵן דּוֹקָא צָלִי,
 דְּאֵלּוּ מְבוֹשָׁל יִהְיֶה טָמִיר וְלֹא יִחְמוֹן לִיה שְׁאִילוּ נַעֲשֶׂה אוֹתוֹ מְבוֹשָׁל
 יִהְיֶה הַכֶּבֶשׂ מְכוּסָה בְּתוֹךְ הַסִּיר וְלֹא יִרְאוּ אוֹתוֹ הַמְצָרִים וְלֹא יִכָּאֵב לִיבָם כ"כ, אָלָא
 תִּקְוֹנָא דִּילִיָּה דִּיחְמוֹן לִיה הָכִי מוֹקְדָא בְּנוֹרָא אִלֵּא הַתִּיקוֹן שְׁלוֹ
 וְהַהֲכֵנָה שְׁלוֹ לֹאכִילָה שִׁירָאוּ אוֹתוֹ הַמְצָרִים כֵּךְ נִשְׂרַף בָּאֵשׁ, כְּדִי שִׁיַּצַּא כָּל דְּמוֹ, וְגַם שִׁירָאוּ
 אוֹתוֹ, וְגַם, בְּגִין דִּירִיחִיה נוֹרָף כְּדִי שִׁיחִיה רִיחוֹ נוֹדֵף וִירִיחוֹ אוֹתוֹ הַמְצָרִים וַיַּצֵּא
 לִיבָם.

וְתוּ רִישִׁיה עָלִיה כְּפוּף עַל קַרְסוּלוּי וְעוֹד שִׁיחִיה רִאשׁוּ עָלִיו כְּפוּף עַל
 כְּרַעְיוֹ לְמַטָּה תְּכִלִּית הַשְּׁפֻלוֹת כַּמ"ש רִאשׁוּ עַל כְּרַעְיוֹ וְעַל קַרְבוֹ, וּשְׁנִינֵי בַּמִּשְׁנָה
 מִשְׁלָשִׁין אֶת הַפֶּסַח בַּתְּנוּרָה. וְהִיא תְּלוּי מְהוּפָךְ, רִאשׁוּ לְמַטָּה וּכְרַעְיוֹ לְמַעְלָה, דִּלָּא
 יִימְרוּן דִּתְחִיה אוּ מָלָה אַחֲרָא הוּא שְׁלֹא יֹאמְרוּ שְׁהוּא אִיזוּ חִיָּה אוּ דְּבַר
 אַחֲרָה, לְכֵן צָרִיךְ לְהַשְׁאִיר אֶת הָרֹאשׁ ג"כ, אָלָא דִּישְׁתַּמּוּדְעוֹן לִיה דְּאִיהוּ

דַּחֲלָא דְלִהוֹן כּדי שיכירו אותו שהוא היראה והע"ז שלהם, וְתוּ דִּלָּא יִכְלוּן לִיה בְּתִיאובְתָּא אֱלָא עַל שְׂבָעָא אֲרַח קִלְנָא וּבִזְיוֹן ועוד שלא יאכלו אותו בתאווה אלא על השובע שאין חשק ותאווה כלל לאכול שאז הוא דרך קלון ובזיון. וְתוּ עֵצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ ועוד, אפי' עצמות הרכות, שיש שאוהבים לטעום המח של העצמות, אפילו הכי לא תשברו בליל פסח, אֱלָא דִּיחֲמוּן גְּרַמּוּי רַמָּאן בְּשׁוּקָא אלא כדי שיראו עצמותיו של הע"ז מושלכים בשוק בבזיון, וְלָא יִכְלוּן לְשׁוּבָא לִיה ולא יוכלו להציל אותו. וְעַל דָּא בְּתִיב, (במדבר לג) וּבִאֲלֵהֶם עֲשֵׂה יְהוָה שְׂפָטִים בִּלְשׁוֹן רַבִּים. דִּינִין סְגִיָּאין דינים רבים. תוּ וּמִקְלָכֶם בִּידְכֶם וְלֹא חֲרָבָא וְרוּמָחָא וְשֶׁאֵר מְאִנֵּי קִרְבָּא ועוד קחו בידכם מקלות ולא חרב ורומח ושאר כלי מלחמה, אלא ככלב שמכים אותו במקל.

אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה הָא אוֹקְמוּנָה דְּמִצְרָאִי פְּלָחִי לְמִזְל טָלָה הרי העמדנו ופירשנו שהמצרים עובדים למזל טלה, וּבְגִין כֵּךְ פְּלָחִין לְאִימָרָא ובשביל כך היו המצרים עובדים לשה כי הוא מקבל שפע ממזל טלה העליון. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִי הָכִי טָלָה יִפְלָחוּן וְלֹא אִימָרָא אמר רבי יוסי, אם כן לטלה שהוא קטן יעבדו ולא לשה שהוא גדול. אָמַר לִיה, כֵּלָא פְּלָחִין אמר לו ר' יהודה, אלו המצרים לכל מיני צאן הם עובדים גדולים וקטנים, אֱלָא מִזְל טָלָה נְחִית וְסָלִיק בְּטָלָה וְאִימָרָא אלא מזל טלה יורד ועולה פעם בטלה קטן ופעם בשה גדול, שבתחילתו מזל טלה נראה קטן ואח"כ נראה גדול, וּבְגִין כֵּךְ

פְּלִחִין לְכֹלָא ובשביל זה עובדים לכל מיני צאן קטנים וגדולים. **אָמַר לִיה, הָכִי שְׁמַעְנָא, דְּכָל בְּעִירָא רַבָּא דְחֵלָא דְלֵהוּז הָוָה** אמר לו רבי יוסי לרבי יהודה כך שמעתי שכל בהמה גדולה וגסה יראה וע"ז שלהם היא, אלא הטלה שהוא בכור לכל המזלות עבדו אותו גם בהיותו קטן, **וְעַל דָּא קָמִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל בְּכוֹר בְּהֵמָה** ועל זה הרג הקב"ה כל בכור בהמה כי הם עבדו את כולם. **וְהָא אֶתְמַר דְּאֵלִין אֲנֹנִין דְּרַגִּין דְּלַעִילָא דְאַקְרוּן הָכִי** והרי כבר נאמר שאלה הבכורות, אם בכור בהמה, ובכור השבי, ובכור השפחה, הם אותן מדרגות עליונות של החיצונים והקליפות שנקראו כך.

מאמרי הפרשה

"צו את אהרן ואת בניו לאמר" (ו, ב)

המצוות שבפרשה

פרשתינו עוסקת במצוות הכהנים הקשורות בעבודת הקודש במשכן, ולעתיד בבית המקדש. וכך כתב רש"י: "אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות". כלומר, כל אשר נכתב ונדרש מאת הכהנים הוא כבר עתה, אבל תקפם יהיה קיים לדורות.

כמחצית מפרשתנו, עוסקת בתיאור חנוכת המשכן והדרכת אהרן ובניו הכהנים, לעבודתם לחינוכם ולקידושם, לקראת התפקיד הגדול אותו נבחרו למלא.

בעל "ספר החינוך" מונה שמונה עשרה מצוות בפרשתנו, אשר כולן עוסקות בעבודת הקרבנות במקדש, למעט שתי מצוות שהשתרבו ביניהן, והם: איסור אכילת חלב, ואיסור אכילת דם.